

BusinessHalacha.com

a Project of Machon L'Choshen Mishpat
מכון לחושן משפט

Providing Awareness, Education and Service in all areas of Business Halacha.

אונאה

WEEK Three

This Shiur has graciously been sponsored by our friends at:

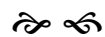
להגדיל תורה להאדירה!!

And, by an anonymous donor, in honor of our Maggid Shiur, Rabbi Marburger

**THE
NIGHT SEDER
BAIS MEDRASH**
TAILORED TO FIT YOUR SCHEDULE AND YOUR NEEDS

אונאה

מפתח הענינים

· לוקח יכול לתבוע אונתו רק עד כדי שיראה לתגר או לקרובו - טור רכ"ז סעי' ח' - ט" ובי"י שם (2)

· ערוך השלחן - רכ"ז סעי' ח' (3)

· אם לקח בהקפה - ערוך השלחן סעי' י' (3)

· אם יש מדעת חסידות להשיב אונתו לאחר זמן שיראה לתגר . ערוך השלחן' יח (וכן נ"ל בשאר) (4)

(וכן פסק ר' האי גאון)

· פרישה - סוף ס"ק י"ח (3)

· בזמן הזה - שו"ת מהרש"ם (ח"ג סי' ש"ז עמוד רע"ד, בא"ד דלעולם יש שיעור –

ואף דמבואר) (4)

· גמ' ב"מ דף נ: - עד מתי מותר להחזיר - נא. ההוא גברא דהוה נקט ורשכי (5-6)

· מוכר לעולם חוזר - טור סעי' י' - י"א (7-8)

ערוך השלחן סי' רכ"ז סעי' ח'

ח' עד מתי יכול לחזור ולתבוע אונאתו בשתות ולבטל המקח ביותר משתות דוה אין סברא לומר שלעולם יהיה לו כח זה כמו בנמצא מום במקח שיכול להחזירו אף אחר זמן ארוך כל שלא נשתמש בו אחר שראה המום כמ"ש בסמ"ק רל"ב דוה אין סברא כלל דכיון דהאונאה הוא בהמקח הלא על המתאנה מיד כשיתודע שנתאנה צריך לתבוע אונאתו או לבטל המקח ומדלא עשה כן ודאי דמחיל דהא בעצם החפץ לא נתאנה באיזה מום שבו ולכן אמרו חז"ל [ב"מ מ"ט] דעד כדי שיראה לתגר או לקרובו יש לו לתבוע אונאתו ואם שהה יותר משיעור זה אינו יכול לחזור ולא לתבוע אונאתו ואחר הומן הזה אפי' קנה שוה מנה במאתים כקחו קיים [טור] ואם לא היה יכול לתבוע מחמת שלא היה המאנה בביתו ונשתמש בו אם היה האונאה שתות ודאי דאין זה מחילה כבמום דתשמיש הוי מחילה דבמקח הרי החפץ שלו הוא רק שצריך לקבל האונאה ולמה לא ישתמש בו [גס"מ טס] ואף ביותר משתות כיון שהודיע להמוכר די בזה ואין התשמיש כחילה אלא ישלם להמוכר שכר שימוש ויכיר אח"כ לבטל-המכר או לקבל האונאה מהמוכר אם שניהם יתרצו בזה אבל אין התשמיש מחילה באונאה ולא דמי למום [ס"מ כסס ריט"ז] דלא כיש מי שחולק בזה וכן אם יברר שהיה לו אונס ולכן לא חקר בתוך זמן זה לידע אם נתאנה יכול לחזור בו עדיין וי"א דאף שעבר האונס והיה לו שהות לחקור מ"מ בין שאחר המכירה לא היה לו פנאי לחקור יכול דומר דאח"כ אף כשעבר האונס לא שם אל לבו לחקור עד עתה ואינה מחילה [סמ"ע] ויש חולקים בזה [ס"ז] אמנם כשאומר שאחר שעבר האונס חקר ומצא שיש בזה אונאה ומה שלא הודיעו עד עתה מפני שהיה סבור שהמוכר לא יאמין לו שהיה לו אונס והמתין עד עתה שביכלתו לברר אונסו מענתו מענה [סס] וכן אם מברר שהראה לתגר וא"ל התגר שהמקח שוה ועתה נתברר לו שהתגר טעה יכול לחזור בו שאין לך אונס גדול מזה [נס"מ] ודוקא שתגרים רבים מכחישים שופתו דאל"כ מי יימר שהוא טעה שמא השגי טעה [ג"ל]:

ח (ח"מ) ב אפשטיין, יחיאל מיכל בן אהרן יצחק הלוי עמוד מס 94הודפס ע"י תכנת אוצר החכמה

ערוך השלחן שם סעי' י'

י' הרבה מהגדולים הסכימו דוה שאמרו חז"ל דאחר כדי שיראה לתגר הוי מחילה אין זה אלא בלקח במעות מוזמן אבל כשלקח בהקפה ועדיין לא שילם להמוכר לא הוי מחילה אף לזמן מרובה מפני שיכול לומר לא חששתי לחקור כיון שאני מוחזק ולא מצינו מחילה במה שתחת ידו ומ"מ יראה לי דאם נשתמש בהמקח זמן מרובה ודאי מחיל דאל"כ אין לדבר סוף ואין זה סברא כלל ואפי' יש לו מינו שהיה יכול לומר פרעתי לו המעות אינו נאמן לומר שלא מחל במינו זה דמינו במקום חזקה אלימא לא אמרינן דבלא"ה יש חולקין על עיקר דין זה ואין מחלקין בין מכירת מוזמן דהקפה ונהי דלא קיי"ל כן מ"מ בנשתמש זמן מרובה ודאי דמחיל וכן נראה אם נתור: ששאל לתגר וא"ל שנתאנה ולא הודיע להמוכר ג"כ הוי מחילה אמנם אפשר לומר ששחק וכוון בלבו לכששאלם לו אודיעהו שהתאניה ואפי' לפ"ז אין זה רק בשתות דהמקח קיים אבל בביטול מקח לא שייך סברא זו והלא היה לו להחזיר את המקח להמוכר ולמה שחק אלא ודאי דמחיל ועוד נראה דבמקום דבהקפה לא הוי מחילה אפי' שילם מקצת ונשאר חייב מקצת אין זה מחילה דויל בתר טעמא:

ח (ח"מ) ב אפשטיין, יחיאל מיכל בן אהרן יצחק הלוי עמוד מס 94הודפס ע"י תכנת אוצר החכמה

פרישה סי' רכ"ז ס"ק י"ח

[illegible]

לעולם יש שיעור אי לפי מה שחלתי רוב פעמים
 שיוכל להראות: לחגור או לקרבו ואם הם קרובים
 או רחוקים בשביל כך לא יחנו לו שהיה לא פחות
 ולא יותר עכ"ל הרי מובחר דיש לשער כפי שהוא
 עפ"י רוב וידוע דבזה"ל אי"ל לשהיה ח' ימים עד
 שיוודע לאפשר לחקיר ע"י פאקט או ע"ג וגם אם
 הוא ה"י חנוק הו"ל לחקיר ע"י שיחפו וצפרט דעב"פ
 ה"י צאפער לחקור ע"י פאקט או ע"ג ולכן משך
 ח' ימים הוא ידאי אחר שיעור כדי שיכלה לחגור

ג. שוואדרון, שלום מרדכי בן משה הכהן עמוד מס 307הודפס ע"י תכנת אוצר החכמה

